



ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn

Tel. växel (018) 528 600, Fax. (018) 528 601

E-post: kansliet@amhm.ax / www.amhm.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Diarienummer

ÅMH-Pn 37/11 2009-0162

Beslutsdatum

14.12.2011

Sökanden

Ålands Landskapsregering

Box 1060

AX-22111 Mariehamn

Ärende

Ansökan avser miljö tillstånd för muddring och sprängning på fastighet 417-893-5-1, samt deponering av muddermassor i allmänt vattenområde 417-894-1-1 i Lemland.

Den i ansökan avsedda verksamheten är miljö tillståndspliktig enligt:

- 10 § 1 mom. landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen,
- bilaga 1, punkt 15 landskapsförordning (2008:130) om miljöskydd, nedan miljöskyddsförordningen.

Beslut

Miljö tillstånd

ÅMHHM beviljar Ålands Landskapsregering med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen miljö tillstånd för muddring och sprängning på fastighet 417-893-5-1, samt deponering av muddermassor i allmänt vattenområde 417-894-1-1 i Lemland.

Giltighet

Vattenföretaget ska vara utfört senast 5 år efter att detta beslut vunnit laga kraft.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen:

Allmänt

1. Arbetet ska utföras så att vattenområdena och angränsande landområden utsätts för störningar i så liten utsträckning som möjligt och på ett sådant sätt att uppgrumling av sedimenten är så liten som möjlig. Tillståndshavaren är ansvarig för eventuella skador på egendom och andra men som förorsakas av vattenföretaget.
4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen
2. Muddrings- och sprängningsarbeten samt deponering av muddermassor i vattenområde får endast utföras under perioden 1 oktober till 1 december.
4 § miljöskyddslagen, 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen samt 3 § landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor

Muddring och sprängning

3. Skyddsgardiner ska användas för att minimera grumling i samband med muddring i det aktuella området. Vid behov ska dubbla skyddsgardiner användas. Skyddsgardinerna kan avlägsnas eller flyttas när siktdjupet återställts.

Vid sprängningsarbetet ska skyddsgardiner eller andra tekniska åtgärder som förhindrar grumling användas eller vidtas.

4 § miljöskyddslagen, 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen

4. Sprängmattor eller andra tekniska åtgärder ska vidtas vid sprängning för att dämpa tryckvågor.

4 § miljöskyddslagen, 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen

5. Eventuella däggdjur ska fösas eller skrämmas bort innan sprängning.

4 § miljöskyddslagen

Deponering

6. Provtagning av syrehalt i deponeringsområdet ska utföras. Resultatet ska inkomma till ÅMHM innan deponering sker.

4 § miljöskyddslagen, 4 kap. 1 § vattenlagen samt 3 § landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor

7. Det planerade deponeringsområdet är oinventerat vad gäller maritima lämningar och före deponering sker ska en undersökning av botten göras för att säkerställa att inga lämningar påverkas eller skadas. Ifall man i bottenundersökningen påträffar lämningar av maritim karaktär ska ÅMHM underrättas.

4 kap. 4 § d) punkten vattenlagen

Beslutsmotiveringar

Ålands landskapsregering ansöker om miljötillstånd för muddring och sprängning vid Stora Båtskår. Området som ansökan avser är en grund havsvik som används som hamn, men som på grund av landhöjning och igenslamning är i behov av muddring och sprängning. Byggnadsbyrån, vid Ålands landskapsregering, som är förvaltare av platsens natur- och kulturhistoria ansöker därför om muddring i hela inloppet och den inre hamnen samt sprängning i de yttre delarna. Viken har ett skyddat läge och enligt sökande är platsen den lämpligaste som hamn. Ålands landskapsregering anholder även om tillstånd för deponering av muddermassor på allmänt vattenområde 417-894-1-1 i Lemland. Det ansökta vattenarbetets storlek uppgår till maximalt 800 m² och muddringsvolymen till ca 600 m³. Enligt ansökan ämnade man initialt att muddra en 2 meter djup och 4 meter bred ränna, men i samband med

inspektion på plats ändrades djupet till 1,5 meter meters djup i rännan med möjlighet till 2 meters djup vid förtöjningsplats i innersta delen av viken.

Viken och dess ytterområde har karterats av Husö biologiska station. Karteringen inkluderade morfologiska och hydrografiska mätningar, kartering av bottensubstratet och makrofytsamhället samt provfiske. Viken är mycket grund, huvudsakligen under en meter djup. Vikens innersta del var syrefri vid undersökningstillfället och bottensubstratet var lera. Vikens botten var annars till största del täckt av silt, sand och grus/sten och ju längre ut i viken man kom ju grövre blev sedimenten. Detta är naturligt eftersom exponering och vågpåverkan ökar i de yttre delarna av viken. Endast lite fastsittande vegetation påträffades, och botten täcktes till hög grad av drivande alger. Borstnate och hårsärv var de dominerande växtarterna, men även några kransalgsarter förekom. I de yttre området dominerade blåstång på hårda substrat. Notningsfångsten bestod av stor- och småspigg, elritsa, tobiskung samt tångspigg. Pungkräftor förekom rikligt överallt i viken förutom i den inre, sydvästra delen.

I undersökningen påträffades varken särskilt sällsynta arter eller riklig förekomst av ekonomiskt viktiga arter. Enligt utlåtande från fiskeribyrån finns inga kända lekogränder för fisk i muddringsområdet och man gör den bedömningen att projektet endast har försumbar påverkan på fisk. Enligt undersökningsrapporten finns dock ett heltäckande och välmående blåstångsbälte utanför viken, i det område där sprängning ska utföras. Blåstången i sig är ingen skyddad art, men den utgör ett gynnsamt habitat för flera djurarter i ytterskärgården. Blåstång har en mycket låg spridningsförmåga och har särskilt svårt att återkolonisera botten.

Vattenområdet kring Stora Båtskären ingår i Båtskär naturreservat och Natura2000-område som inrättades den 14.2.2008, i första hand för att tillförsäkra den särskilt skyddsvärda fågelarten alförrädare (*Polysticta stelleri*) ett säkert övervintringsområde. I fredningsbeslutet ingår bestämmelser för att detta syfte ska kunna uppnås och det är bland annat förbjudet att:

- dumpa muddermassor eller på annat sätt försämra vattenkvaliteten i området
- i övrigt störa och ofreda områdets fågelliv

Dessutom ska medlemsländerna i EU enligt habitatdirektivet (92/43/EEG) artikel 6 inom Natura2000-områden bland annat

- vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna

Detta gäller även verksamhet utanför själva Natura2000-området, om verksamheten kan påverka Natura2000-området.

Den aktuella platsen används redan för båtplatsändamål och är således inte oexploaterad. Viken har använts som hamn under en lång tid och sökande som är förvaltare av platsens natur- och kulturhistoria, anser att den gamla hamnen på Stora Båtskär i praktiken är den mest lämpade platsen för hamn. Andra alternativ som beaktats är de så kallade servicepunkterna för vindkraftverken. Dessa är dock inte lämpade för ändamålet eftersom de ligger helt öppna för väder och vind och inte är anpassade för att vara hamnområde eller för förtöjning av båtar. Dessutom går farleden för färjtrafiken precis norr om Båtskären vilket medför svall och eftersug från färjorna.

Muddringar förorsakar en uppgrumling av bottensediment och en lokal och temporär förändring i livsmiljön för växter och djur. Genom krav på användning av skyddsgardiner kan skador på ovan angivna intressen märkbart reduceras. Kostnaderna för användning av skyddsgardiner och den begränsning i muddrings- och grävningsarbeten som förbudsperioden medför är inte oskäligt stora i förhållanden till den nytta de medför. Generellt kan skador på flora och fauna minskas genom att arbetena utförs vid tidpunkter då den biologiska aktiviteten är som lägst, dvs. sen höst och vinter. Därtill ska deponering av muddermassor i vattenområde undvikas under perioden 1 april - 30 september i enlighet med landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor. Enligt inkommet utlåtande från naturvårdsbyrån vid Ålands landskapsregering ska muddring och sprängning även ske utanför alförrädarens potentiella övervintringstid som sträcker sig från 1 december till 30 april. Detta med stöd av 4 kap. 1 och 4 §§ i vattenlagen.

Effekter av sprängningar kan minimeras genom att arbetena anpassas till kunskaper om bl.a. områdets topografi, arter och strömningsförhållanden. Eventuella sediment som rörs upp vid sprängning i vatten kan hindras från att spridas till omgivande vattenmiljöer genom att området avskärmas med skyddsgardiner. Andra tekniska skyddsåtgärder för att minska negativ påverkan från sprängning kan vara ridåer av luftbubblor eller ljud, så kallade repellerande ljud, som skrämmer bort akvatiska djur från sprängningsområdet. Vidare kan även sprängmattor användas för att minska negativ påverkan från sprängning. Genom att spränga i borrhål eller täcka över laddningen, snarare än att spränga på ytan av botten, når man dubbla fördelar genom att få större sprängverkan per kilo sprängämne, samtidigt som man minskar tryckvågen och därmed miljöriskerna. Att spränga genom en serie små seriekopplade explosioner med viss tidsförskjutning, snarare än en stor explosion, kan också vara ett sätt att få samma sprängverkan men med mindre tryckvåg. Enligt sökande avser man att använda sprängmattor för att dämpa tryckvågorna och därigenom minska en negativ påverkan av sprängningen.

I enlighet med ansökan, inkomna utlåtanden samt 4 § miljöskyddslagen ska sökande fösa eller skrämja bort eventuella däggdjur från platsen innan sprängningsarbeten görs.

Deponering av muddermassor i vattenområde förorsakar en uppgrumling av bottensediment och en lokal och temporär förändring i livsmiljön för växter och djur och ska så långt det är möjligt undvikas enligt 3 § 3 mom.

landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor.

Sökande konstaterar att det är svårt att placera muddermassor på land vid muddring i ytterskärgården, då det finns få områden som är lämpade för detta utan att man orsakar skador på öarnas naturvärden. I och med Ålands landskapsregerings beslut (2008:57) Båtskär naturreservat i Lemlands kommun är det förbjudet att dumpa massor eller på annat sätt försämra vattenkvaliteten i området, vilket gör att sökande har blivit tvungen att ansöka om deponering av massorna på en sådan plats som inte riskerar att försämra vattenkvaliteten i området. Deponeringsplatsen är utmärkt som ett område på ca 2 x 2,5 kilometer ute till havs. I det föreslagna området går vattenströmmarna huvudsakligen i riktning från nordost till sydväst och vattendjupet är mellan 50 och 200 meter. Vidare ska massorna deponeras under icke syrefria förhållanden, på minst 10 meters djup och undvikas under perioden 1 april till 30 september. För att uppfylla kravet på deponering under icke syrefria förhållanden åläggs sökanden att utföra en provtagning av syrehalten vid deponeringsplatsen.

Museibyrån vid Ålands landskapsregering har under sommaren 2009 gjort en besiktning av muddringsområdet vid Stora Båtskär, och man har inte hittat några marina fynd som skulle förhindra muddringsarbetet. I deponeringsområdet finns inga kända fornlämningar, men området är inte undersökt. För att fastställa att inga maritima lämningar finns i deponeringsområdena ska en bottenundersökning göras på platsen. Ifall man i bottenundersökningen påträffar lämningar av maritim karaktär ska ÅMHM underrättas.

För verksamheten har fastställts villkor som förhindrar, förebygger och begränsar negativ miljöpåverkan, i enlighet med miljöskyddslagens 4 §, samt minskar företagets negativa inverkan på enskilda och allmänna intressen enligt 4 kap. 1 och 4 §§ i vattenlagen. Vid fastställandet av dessa villkor har nyttan av de föreskrivna åtgärderna vägts mot kostnaderna för sådana åtgärder. Med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren kan vattenföretaget förverkligas i enlighet med miljöskyddslagen och övrig lagstiftning som nämns i 10 § samma lag.

Med ovanstående motivering konstaterar ÅMHM att det är utrett att samtliga förutsättningar för tillstånd i miljöskyddslagen och i vattenlagen samt i bestämmelser som utfärdats med stöd av dessa är uppfyllda.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med avgiftstabell 1 i avgiftstaxa för ÅMHM, fastställd av Ålands landskapsregering genom beslut (2011:8) om taxa för ÅMHM.

Muddring eller utfyllnad av vattenområden omfattande Mindre än 2000 m ²	€	495,00
Deponering av muddermassor i vattenområde 100 €- 50%	€	50,00
Totalt	€	545,00

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besvärshanvisning

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Mats Westman
T.f. miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärendet har inletts vid ÅMHM 16.02.2009

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 1- 22 november 2011 på ÅMHM: s anslagstavla. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Inget yttrande har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har begärt och erhållit utlåtanden från fiskeribyrån, miljöbyrån och museibyrån vid Ålands landskapsregering, samt från Lemlands kommun.

Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHM:s hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. Av delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.